

Βρυξέλλες, 14 Ιουλίου 2023
(OR. en)

11725/23

Διοργανικός φάκελος:
2023/0226(COD)

AGRI 395
AGRILEG 135
ENV 835
CODEC 1348

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Προεδρία
Αποδέκτης:	Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο
Θέμα:	Κανονισμός για τα φυτά που παράγονται με ορισμένες νέες γονιδιωματικές τεχνικές και για τα συναφή τρόφιμα και ζωοτροφές - Παρουσίαση από την Επιτροπή - Ανταλλαγή απόψεων

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες ενημερωτικό σημείωμα της Προεδρίας με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το ως άνω αναφερόμενο θέμα κατά τη σύνοδο του Συμβουλίου Γεωργίας και Αλιείας στις 25 Ιουλίου 2023.

Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα φυτά που παράγονται με ορισμένες νέες γονιδιωματικές τεχνικές και για τα συναφή τρόφιμα και ζωοτροφές, και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) 2017/625

Ενημερωτικό σημείωμα της Προεδρίας

Στις 5 Ιουλίου 2023 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε πρόταση κανονισμού σχετικά με τις νέες γονιδιωματικές τεχνικές (NGT)¹, στο πλαίσιο της «δέσμης μέτρων για τα τρόφιμα και τη βιοποικιλότητα». Η πρόταση έχει ως στόχο να δώσει τη δυνατότητα στον αγροδιατροφικό τομέα της ΕΕ να συμβάλει στην επίτευξη των στόχων καινοτομίας και βιωσιμότητας της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα, καθώς και να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα του τομέα, διατηρώντας παράλληλα υψηλό επίπεδο προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος.

Από τότε που εκδόθηκε η τρέχουσα νομοθεσία της ΕΕ για τους γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς (ΓΤΟ) το 2001, έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος στην ανάπτυξη NGT που επιτρέπουν πιο στοχευμένες, πιο ακριβείς και ταχύτερες αλλαγές στα γενετικά χαρακτηριστικά των φυτών, σε σύγκριση με τις συμβατικές τεχνικές αναπαραγωγής. Επιπλέον, ορισμένες τεχνικές δεν εισάγουν «ξένο DNA», δηλαδή DNA από είδη με τα οποία το φυτό δεν μπορεί να διασταυρωθεί, και τα προϊόντα που προκύπτουν δεν μπορούν να διαφοροποιηθούν από εκείνα που εξασφαλίζονται με συμβατικές μεθόδους.

Το 2018 το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης απεφάνθη ότι οι νέες τεχνικές μεταλλαξιογένεσης, οι οποίες είχαν εμφανιστεί ή είχαν αναπτυχθεί ως επί το πλείστον μετά την έκδοση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ², εμπίπτουν στη νομοθεσία για τους ΓΤΟ και υπόκεινται στις υποχρεώσεις που ορίζονται σε αυτήν.

¹ 11592/23 + ADD 1

² Οδηγία 2001/18/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Μαρτίου 2001, για τη σκόπιμη ελευθέρωση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών στο περιβάλλον και την κατάργηση της οδηγίας 90/220/ΕΟΚ του Συμβουλίου

Προκειμένου να αποσαφηνιστούν πρακτικά ζητήματα που τέθηκαν με την απόφαση του Δικαστηρίου, το Συμβούλιο εξέδωσε το 2019 απόφαση με βάση το άρθρο 241 της ΣΛΕΕ³, με την οποία ζητούσε από την Επιτροπή να υποβάλει μελέτη σχετικά με το καθεστώς των NGT στο πλαίσιο του δικαίου της ΕΕ, καθώς και πρόταση, εάν κριθεί σκόπιμο υπό το πρίσμα της μελέτης.

Η Επιτροπή υπέβαλε την εν λόγω μελέτη στο Συμβούλιο τον Απρίλιο του 2021⁴. Στις 27 Μαΐου 2021 οι υπουργοί Γεωργίας αντάλλαξαν απόψεις σχετικά με τα συμπεράσματα της μελέτης και συμφώνησαν σε γενικές γραμμές ως προς την ανάγκη εκσυγχρονισμού της ισχύουσας νομοθεσίας για τις NGT⁵.

Μετά από εκτενείς διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και το κοινό, και στηριζόμενη από το επιστημονικό έργο του Κοινού Κέντρου Ερευνών της και της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων, η Επιτροπή έχει πλέον υποβάλει και την προαναφερόμενη πρόταση κανονισμού για τις NGT.

Το πεδίο εφαρμογής της πρότασης δεν περιλαμβάνει όλες τις NGT, μόνο τη στοχευμένη μεταλλαξιογένεση και την ομογένεση (cisgenesis). Επιπλέον, τα φυτά που λαμβάνονται από οποιαδήποτε NGT η οποία εισάγει γενετικό υλικό από μη διασταυρούμενα είδη («ξένο DNA») εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της πρότασης και εξακολουθούν να ρυθμίζονται πλήρως από τη νομοθεσία για τους ΓΤΟ.

³ Απόφαση (ΕΕ) 2019/1904 του Συμβουλίου της 8ης Νοεμβρίου 2019 με την οποία καλείται η Επιτροπή να υποβάλει μελέτη υπό το πρίσμα της απόφασης του Δικαστηρίου στην υπόθεση C-528/16 σχετικά με το καθεστώς των νέων γονιδιωματικών τεχνικών βάσει του δικαίου της Ένωσης, καθώς και πρόταση, εφόσον κριθεί σκόπιμο βάσει των αποτελεσμάτων της μελέτης

⁴ 8285/21

⁵ 9022/21

Στην πρόταση ρυθμίζονται δύο διαφορετικές κατηγορίες φυτών NGT:

- Φυτά NGT των οποίων η τροποποίηση θα μπορούσε επίσης να συμβεί με φυσικό τρόπο ή να προκύψει με συμβατική αναπαραγωγή («φυτά NGT κατηγορίας 1»). Υπόκεινται σε διαδικασία επαλήθευσης πριν από τη σκόπιμη ελευθέρωση και διάθεση στην αγορά. Τα φυτά και τα προϊόντα NGT κατηγορίας 1 εξαιρούνται από τις απαιτήσεις της νομοθεσίας για τους ΓΤΟ. Ρυθμίζονται βάσει της ισχύουσας τομεακής νομοθεσίας και των οριζόντιων πλαισίων για τη διασφάλιση της προστασίας της υγείας και του περιβάλλοντος. Επιπλέον, για να βελτιωθεί η διαφάνεια και η ελευθερία επιλογής, θα καταχωρίζονται σε δημόσια βάση δεδομένων. Το φυτικό αναπαραγωγικό υλικό θα επισημαίνεται ως NGT κατηγορίας 1 και το καθεστώς αυτό θα αναφέρεται στους κοινούς καταλόγους φυτικών ποικιλιών.
- Φυτά NGT πλην των φυτών NGT κατηγορίας 1 («φυτά NGT κατηγορίας 2»), με πιο σύνθετες τροποποιήσεις, υπό την προϋπόθεση ότι δεν περιέχουν «ξένο DNA». Η κατηγορία αυτή εμπίπτει στην ισχύουσα νομοθεσία για τους ΓΤΟ με περιορισμένες προσαρμογές για τις μεθόδους ανίχνευσης, τις μεθοδολογίες αξιολόγησης κινδύνου και τις απαιτήσεις παρακολούθησης. Ενώ τα φυτά NGT κατηγορίας 2 πρέπει να επισημαίνονται ως ΓΤΟ, οι ετικέτες τους μπορούν να περιλαμβάνουν πληροφορίες σχετικά με το χαρακτηριστικό που μεταφέρει η τροποποίηση της NGT για να αυξηθεί η διαφάνεια και η ενημέρωση των καταναλωτών. Επιπλέον, τα φυτά NGT κατηγορίας 2 που περιέχουν χαρακτηριστικά τα οποία έχουν τη δυνατότητα να συμβάλουν σε ένα βιώσιμο αγροδιατροφικό σύστημα μπορούν να επωφεληθούν από ορισμένα κίνητρα. Πρόσθετα κίνητρα προβλέπονται επίσης όταν ο κοινοποιών ή ο αιτών είναι ΜΜΕ. Τα φυτά NGT με χαρακτηριστικά ανθεκτικά στα ζιζανιοκτόνα δεν είναι επιλέξιμα για τα εν λόγω κίνητρα. Τα κράτη μέλη δεν μπορούν να εξαιρεθούν από την καλλιέργεια φυτών NGT κατηγορίας 2 στην επικράτειά τους, σε αντίθεση με τη νομοθεσία για τους ΓΤΟ.

Τόσο τα φυτά NGT της κατηγορίας 1 όσο και τα φυτά NGT της κατηγορίας 2 και τα προϊόντα τους απαγορεύονται στη βιολογική παραγωγή.

Η Προεδρία θεωρεί χρήσιμο να ξεκινήσει συζήτηση στο Συμβούλιο πριν από την έναρξη της τεχνικής εξέτασης, ώστε να επικεντρωθεί στα βασικά μέρη της πρότασης. Εν προκειμένω, η Προεδρία θέτει προς συζήτηση τα ακόλουθα ερωτήματα:

Ερωτήματα για τη συζήτηση:

Πώς αξιολογείτε την πρόταση στο πλαίσιο της διασφάλισης ενός βιώσιμου και ανθεκτικού αγροδιατροφικού συστήματος; Ποιες πτυχές της πρότασης θεωρείτε σημαντικότερες;
